

Sportkader 'Vitale Achterhoek'

HIGHLIGHTS

AMBITIES VOOR EEN SPORTIEVE ACHTERHOEK

- Door middel van sport en bewegen bijdragen aan een vitale Achterhoekse bevolking.
- De goede accommodaties op de juiste locaties (goede sportinfrastructuur)
- Een rijk sportaanbod en een passende sportinfrastructuur realiseren voor mensen met een beperking zodat zij binnen de Achterhoek hun aangepaste sport kunnen beoefenen.
- De sportinfrastructuur versterken om de regio (nog) aantrekkelijker te maken voor toerisme en recreatie, talentontwikkeling en de organisatie van evenementen.

KANSEN DIE BIJDAGEN AAN EEN VITALE ACHTERHOEK

In de Achterhoek willen we inzetten op interventies die:

1. Uitdagen om en aanzetten tot sporten en bewegen
2. Eraan bijdragen dat een vergrijzende samenleving vitaal blijft
3. Eraan bijdragen dat breedtesportverenigingen die dat willen verder kunnen professionaliseren, kennis en kader delen en hun aanbod voor nieuwe doelgroepen kunnen uitbreiden
4. Bovenlokale partners aan elkaar verbinden
5. Een lage deelnamedrempel hebben
6. Uitgevoerd kunnen worden in de bestaande accommodaties of mensen kennis laten maken met sportieve mogelijkheden binnen de openbare ruimte

ACCOMMODATIES

Om te bepalen welke accommodatievraagstukken beter regionaal (in Achterhoek verband) dan lokaal kunnen worden opgepakt is de onderstaande verdeling gemaakt:

- 1) Veel aangeboden breedtesporten (bijvoorbeeld voetbal of volleybal)
- 2) Weinig aangeboden breedtesporten met een breed verzorgingsgebied (bijvoorbeeld hockey of atletiek)
- 3) Minimaal aangeboden breedtesporten (bijvoorbeeld rugby)
- 4) Buitensport in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wielrennen, skeeleren, hippische sport)
- 5) Topsport geschikt voor grote sportevenementen
- 6) Accommodaties met bijzondere voorzieningen voor doelgroepen als (topsport)talenten, mensen met gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld therapiebad of leefstijlcentrum).

Sportaccommodatie nummer 1 is en blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Dit betreft één gemeente. Sportaccommodaties 2 en 3 bieden een grote kans op intergemeentelijke of regionale samenwerking. Intergemeentelijke samenwerking houdt in samenwerking tussen een initiërende gemeente en de direct aangrenzende buurgemeenten. Ook de samenwerking met de Duitse gemeenten kan gezocht worden. Regionale samenwerking betreft alle acht Achterhoekse gemeenten.

Sportaccommodaties 4, 5 en 6 vallen onder de noemer regionale samenwerking.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. KADER	5
1.1 THEORETISCH KADER	5
1.2 GELDERLAND SPORT! PROVINCIAAL SPORTBELEID.....	5
1.3 KERNSPORTPLANNEN SPORTBONDEN	5
2. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	6
2.1 SPORT OP EEN HOGER PLAN	6
2.2 SPORT ALS MIDDEL VOOR HET BEHALEN VAN DOELSTELLINGEN OP ANDERE TERREINEN	6
2.3 VERGRIJZING, ONTGOENING EN KRIMP.....	6
2.4 EIGEN KRACHT VAN DE SAMENLEVING.....	7
2.5 DE ROL VAN HET ONDERWIJS	7
2.6 GEMEENTELIJKE TAKEN OP HET GEBIED VAN GEZONDHEID, WERK EN JEUGD	7
2.7 VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN.....	7
3. AMBITIES VOOR EEN SPORTIEVE ACHTERHOEK	8
4. KANSEN DIE BIJDAGEN AAN EEN VITALE ACHTERHOEK	8
5. ACCOMMODATIES	9
5.1 GELDERSE KERNSPORTEN EN KERNSPORTPLANNEN	10
5.2 DE JUISTE ACCOMMODATIES VOOR EEN VITALE BEVOLKING.....	10
6. PROCESBESCHRIJVING	11
6.1 BESTUURLIJKE SAMENWERKING	11
6.2 AMBTELIJKE SAMENWERKING.....	11
6.3 DE UITVOERINGSAGENDA SPORT	11
6.4 INNOVATIEVE BIJEENKOMST	11
BIJLAGE 1: SUBSIDIEREGELING VAN DE PROVINCIE GELDERLAND	12
BIJLAGE 2: OVERZICHT INTERVENTIES	13

INLEIDING

Sport en bewegen zijn om verschillende redenen belangrijk voor de Achterhoek.

- Door een gezond leefpatroon blijft ook een vergrijzende en krimpende bevolking gezond. Sporten en bewegen zijn een belangrijk onderdeel van een gezonde leefstijl.
- Sportieve mogelijkheden in het buitengebied trekken recreanten en toeristen naar de regio.
- Sportevenementen zijn een stimulans voor de economie en dragen bij aan een positieve uitstraling van de Achterhoek.

De Achterhoekse gemeenten hebben een vergelijkbare bevolkingssamenstelling en sluiten in ruimtelijk opzicht goed bij elkaar aan. Verschillende sporten hebben een regionale functie. Het is daarom van belang om ook op Achterhoekse schaal de sportinfrastructuur te realiseren en in stand te houden. Er zijn veel mogelijkheden om vernieuwende sportarrangementen te realiseren.

De doelstelling van de regio Achterhoek om vitaal te blijven biedt andersom ook veel kansen voor de sport. Het betekent dat er investeringskansen zijn voor projecten en accommodaties. Om de kansen ten volle te benutten is het belangrijk om als regio gemeenschappelijke doelstellingen en prioriteiten te benoemen. Dat geeft een scala aan mogelijkheden voor 'slimme verbindingen'. Regionale samenwerking biedt kansen en mogelijkheden om investeringen in sport te vermeerderen door subsidiemogelijkheden van bijvoorbeeld de provincie. Dit sluit ook goed aan bij de sportnota van de provincie: Gelderland Sportland. Ook maakt het kostenefficiënt werken mogelijk. De gemeentelijke autonomie op het terrein sport wordt niet aangetast. Wel worden kansen benut. De taken kunnen goed verdeeld worden. Door een groter bereik kunnen projecten en accommodaties fors ingezet worden. De wil om samen te werken komt vanuit de gemeenten. Maar een bijkomend voordeel is dat het makkelijker wordt om aan te haken bij initiatieven van derden.

In het sportspeelveld "Vitale Achterhoek" staat wat de regio Achterhoek op sportgebied graag wil bereiken en waarom. Er wordt ingegaan op kansen en bedreigingen van zeer verschillende aard. De concrete vertaling is opgenomen in de uitvoeringsagenda sport. De kernsportplannen van de sportbonden worden meegenomen in de uitvoeringsagenda.

De Achterhoekse gemeenten willen graag de sportactiviteiten en sportaccommodaties minimaal op het huidige kwalitatieve niveau houden. Daar waar kansen liggen door regionale verbindingen of verbindingen met andere beleidsterreinen wordt het kwaliteitsniveau verhoogd. Dit hoofddoel is vertaald in een aantal ambities die in hoofdstuk 3 staan beschreven.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk is het brede kader geschetst. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van trends en ontwikkelingen in relatie tot sport. De vier ambities van de Achterhoek worden toegelicht in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 staat een korte omschrijving van kansen die bijdragen aan een vitale Achterhoek. De accommodaties komen aan bod in hoofdstuk 5. Het proces is weergegeven in hoofdstuk 6. Tot slot is er een kort bronnenoverzicht.

1. KADER

In de inleiding staat waarom de Achterhoekse gemeenten volop inzetten op sport en bewegen. Ook is de meerwaarde van regionale samenwerking omschreven. Om de ambities waar te maken is een doelgerichte werkwijze noodzakelijk. De eerste stap is het afbakenen van het speelveld. Er is een bijzonder breed aanbod aan projecten en subsidies waar op ingesprongen kan worden. Maar sommige daarvan lenen zich beter voor een lokale aanpak of sluiten niet aan bij de ambities. Het sportkader Vitale Achterhoek geeft het speelveld aan waarbinnen de Achterhoekse gemeenten samen willen optrekken. Dat betekent uiteraard niet dat gemeenten de vrijheid wordt ontnomen om andere kansen te benutten. De samenwerking is ingezet om daar waar dat de meeste kans van slagen biedt samen de sportinfrastructuur te versterken.

1.1 Theoretisch kader

Er zijn vier veelkomende sportbeleidsmodellen. In **Tabell: modellen voor sportbeleid** zijn de belangrijkste kenmerken daarvan weergegeven. Op basis van de ambities is voor de Achterhoek het Integraal model van toepassing. Dat geldt overigens ook voor het beleid van de Provincie Gelderland en de kernsportbonden.

SPORTSTIMULERING <ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning van amateursport in verenigingsverband (trainingen en competitie) - geen aandacht voor andere vormen van sport en bewegen - financiering alleen uit de sportbegroting	ECONOMISCHE ONTWIKKELING <ul style="list-style-type: none"> - sport wordt ingezet ter bevordering van de lokale economie - stapeling van de economische begroting en de sportbegroting
SOCIALE ONTWIKKELING <ul style="list-style-type: none"> - sport als middel om doelstellingen van welzijns- en gezondheidsbeleid te bereiken - breedtesport staat centraal, weinig aandacht voor topsport - financiering gestapeld uit gezondheids- en/of welzijnsbegroting en sportbegroting	INTEGRAAL MODEL <ul style="list-style-type: none"> - een samenvoeging van de drie andere modellen - visie is dat sport meerdere werkzame bestanddelen heeft - binnen alle beleidsvormen wordt gekeken of sport een rol kan spelen - voor en nadelen van de clustering van sportvoorzieningen - budgetten gestapeld

Tabell: modellen voor sportbeleid

1.2 Gelderland Sport! Provinciaal sportbeleid

De Provincie Gelderland heeft sportbeleid opgesteld onder de titel Gelderland Sport! De ambities van de Achterhoek sluiten aan bij de ambities van de Provincie Gelderland. De Provincie richt zich op de volgende kernsporten: Atletiek, Judo, Hippische Sport, Volleybal en Wielersport. De regionale samenwerking in de Achterhoek beperkt zich niet tot dit rijtje. In hoofdstuk vier is aangegeven waar de Achterhoekse gemeenten samenwerken op het gebied van accommodaties. Maar het is wel van belang om in de eerste helft van 2013 te bepalen waar de kansen voor de Achterhoek voor de kernsportaccommodaties liggen. Dit om tijdig de samenwerking met de Provincie te kunnen zoeken.

1.3 Kernsportplannen sportbonden

De kernsportplannen van de sportbonden zijn afgestemd op het Provinciaal beleid. Ze sluiten ook goed aan bij de ambities van de regio Achterhoek. Alle bonden hebben doelstellingen benoemd op de terreinen: Vitale samenleving; Excellente Prestaties en Economische Impact.

2. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

In de inleiding staat dat er voor de sport een opdracht ligt om bij te dragen aan een vitale regio. In dit hoofdstuk wordt onderbouwd waarop die stelling gebaseerd is. De invloedrijkste trends en ontwikkelingen komen aan bod. Maar de opsomming is zeker niet uitputtend.

2.1 Sport op een hoger plan

Sport moet voor sporters vooral leuk zijn. Twee belangrijke randvoorwaarden zijn daarbij een goede en optimaal toegankelijke accommodatie en een gezonde en vitale vereniging. Deze randvoorwaarden worden breed onderschreven door de sport en de politiek. De sportbonden bieden scholing aan voor vrijwilligers bij verenigingen. Verder ondersteunen zij verenigingen met systemen voor (financiële) administratie. Een andere belangrijke taak is belangenbehartiging. De Provinciale overheid subsidieert projecten en accommodaties. De landelijke overheid investeert in buurtsportcoaches. Buurtsportcoaches zorgen voor een passend sportaanbod in de buurt. Veel mensen zijn betrokken bij sport door het bezoeken van of via de media volgen van sportevenementen.

2.2 Sport als middel voor het behalen van doelstellingen op andere terreinen

Gezondheid springt in deze context het sterkst in het oog. Maar ook doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, economie en veiligheid kunnen bereikt worden door de inzet van sport en bewegen. Goede fietsvoorzieningen, energiebesparing door maximaal gebruik van accommodaties en velden, promotie van de regio als gebied om te recreëren kunnen nog veel beter benut worden. Wanneer sport als middel wordt gebruikt draagt het bij aan het bereiken van doelstellingen op andere terreinen. Dat betekent dat ook de budgetten gestapeld kunnen worden.

2.3 Vergrijzing, ontgroening en krimp

De bevolkingssamenstelling van de Achterhoek verandert. Het is belangrijk dat ouderen blijven sporten. Maar ouderen stellen andere eisen aan sport en bewegen dan jongeren. Zij sporten vaak minder in verenigingsverband en meer in de openbare ruimte. Wandelen en fietsen zijn populair. De Achterhoek leent zich uitstekend voor wandelen en fietsen. Door deze kwaliteit uit te buiten kunnen ook veel ouderen de fitnorm halen.

Om de regio aantrekkelijk te houden voor jongeren is het belangrijk dat er een goede sportinfrastructuur ligt. Door samen te werken kunnen accommodaties gerealiseerd worden die jonge talenten aan kunnen trekken en uitdagend zijn voor actieve en prestatiegerichte breedtesporters. Ook is het inzetten op multifunctionaliteit van accommodaties van groot belang. Door verschillende sporten te kunnen faciliteren in een hal, en gebruik te maken van het volume van de regio kan een grote groep verschillende sporters op hoog niveau bediend worden.

Figuur 1: Samenwerking om een antwoord te vinden op de krimp

2.4 Eigen kracht van de samenleving

Sportverenigingen nemen een sterke positie in binnen de samenleving. Mensen met verschillende achtergronden komen er samen om te ontspannen of juist prestaties neer te zetten. De kwaliteit van vrijwilligers wordt benut en de motivatie van leden is intrinsiek. Sportverenigingen dragen bij aan een goede en veilige sfeer in de wijk of dorp en bevorderen een gezonde leefstijl. Van deze kernkwaliteiten kan nog veel meer gebruik gemaakt worden. Voorwaarde hierbij is dat ook verenigingen in hun kracht geplaatst worden.

2.5 De rol van het onderwijs

Onderwijsinstellingen spelen een steeds belangrijker rol in de samenleving. Van deze instellingen wordt verwacht dat zij op diverse trends en ontwikkelingen inspelen, dat zij een opvoedkundige rol hebben, les geven en daarnaast ook sporten en bewegen stimuleren. Jongeren brengen het grootste deel van de dag door in een 'school-omgeving'. Zij kunnen daarom een bijdrage leveren aan het voedings- en beweegpatroon van jongeren.

2.6 Gemeentelijke taken op het gebied van gezondheid, werk en jeugd

Het Rijk draagt steeds meer taken over aan de gemeente. De achterliggende gedachte is dat gemeenten dicht bij de inwoners staan. Daardoor weet de gemeente waar knelpunten liggen en hoe die kunnen worden opgelost. Ook kan de gemeente inschatten welke partijen samen kunnen werken aan een gezonde en veilige omgeving. Sport kan een grote bijdrage leveren aan een gezonde leefstijl. Vanuit de Wet publieke gezondheid is dit een belangrijke taak. Sport is verder een goed middel om doelstellingen te halen op de gebieden: actieve werknemers en passend onderwijs.

2.7 Voorkomen is beter dan genezen

Voorkomen is beter dan genezen. Steeds meer ligt de focus op het voorkomen van sociale isolatie, verslavingen of gezondheidsproblemen. Deelname aan sport- en beweegactiviteiten verkleint het risico op de genoemde problemen fors. Met programma's op maat, een goede publiciteitscampagne en het waarborgen van continuïteit kunnen sport- en beweegactiviteiten nog meer opleveren dan ze nu doen. De bevolkingssamenstelling van de regio Achterhoek is redelijk gelijk. Het is dus logisch dat er vergelijkbare interventies kunnen worden ingezet. Daarom is het voorstel om programma's die zich bewezen hebben breder in te zetten. Het resultaat kan dan vergroot worden, maar het wiel hoeft niet opnieuw uitgevonden te worden. Er zijn ervaringsdeskundigen aanwezig.

**Figuur 2: Voorbeeld van een geslaagd preventief project:
Gezonde Kinderen in een Gezonde Kindomgeving**

3. AMBITIES VOOR EEN SPORTIEVE ACHTERHOEK

De acht Achterhoekse gemeenten hebben vier ambities geformuleerd om sport en bewegen in de Achterhoek te stimuleren.

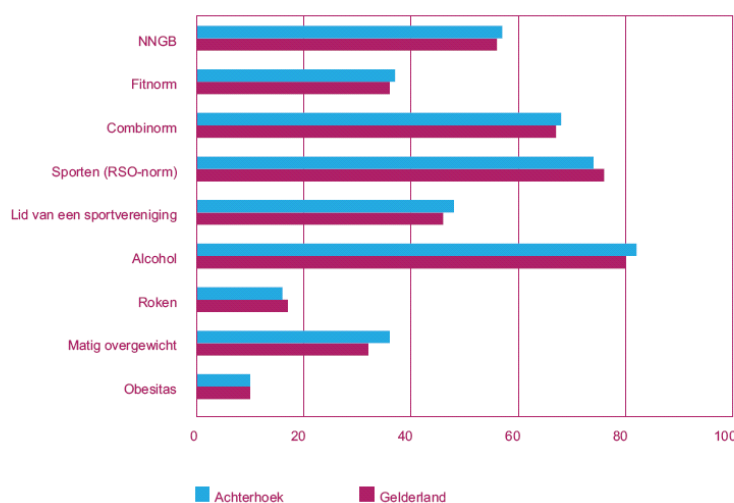
- Door middel van sport en bewegen bijdragen aan een vitale Achterhoekse bevolking.
- De goede accommodaties op de juiste locaties (goede sportinfrastructuur)
- Een rijk sportaanbod en een passende sportinfrastructuur realiseren voor mensen met een beperking zodat zij binnen de Achterhoek hun aangepaste sport kunnen beoefenen
- De sportinfrastructuur versterken om de regio nog aantrekkelijker te maken voor toerisme en recreatie, talentontwikkeling en de organisatie van evenementen.

4. KANSEN DIE BIJDRAGEN AAN EEN VITALE ACHTERHOEK

In de ambities is verwoord dat we sporten en bewegen stimuleren. Een van de belangrijkste randvoorwaarden is dat het aanbod en het niveau van de sport goed aansluit bij de persoonlijke wensen van de individuele sporter. Om de ambities te verwezenlijken en de verschillende doelgroepen te bereiken moet het aanbod worden verdiept en verbreed. Dat gebeurt niet altijd automatisch door de bestaande aanbieders. Een voetbalvereniging wil misschien wel een aanbod realiseren voor ouderen maar heeft geen trainer of programma gericht op deze doelgroep. Of een school wil wel sporten inzetten als middel tegen obesitas, maar de gymdocent beschikt niet over een volgsysteem of de juiste sportieve interventies om dat doel te bereiken.

In de Achterhoek willen we inzetten op interventies die:

1. uitdagen om en aanzetten tot sporten en bewegen
2. eraan bijdragen dat een vergrijzende samenleving vitaal blijft.
3. eraan bijdragen dat breedtesportverenigingen die dat willen verder kunnen professionaliseren, kennis en kader delen en hun aanbod voor nieuwe doelgroepen kunnen uitbreiden
4. bovenlokale partners aan elkaar verbinden
5. een lage deelnamedrempel hebben
6. uitgevoerd kunnen worden in de bestaande accommodaties of mensen kennis laten maken met sportieve mogelijkheden binnen de openbare ruimte

Figuur 3: De Achterhoek vergeleken met Gelderland: Gelderse sportmonitor

5. ACCOMMODATIES

Goede sportaccommodaties zijn van belang voor een goede sportbeleving. Voor breedtesporten die veel beoefend worden, wordt in de accommodatiebehoefte voorzien. Aanbod en onderhoud van deze accommodaties is een verantwoordelijkheid van de lokale overheid en/ of samenleving. Maar er zijn ook sporten die niet groot genoeg zijn om in elke gemeente te worden aangeboden. Vaak is het ingewikkeld om voor deze sporten een goede accommodaties te realiseren. Verder is er vanuit verschillende kanten de wens voor accommodaties met bijzondere voorzieningen. Om te bepalen welke accommodatievraagstukken beter regionaal (in Achterhoek verband) dan lokaal kunnen worden opgepakt is de onderstaande verdeling gemaakt:

1. Veel aangeboden breedtesporten (bijvoorbeeld voetbal of volleybal)
2. Weinig aangeboden breedtesporten met een breed verzorgingsgebied (bijvoorbeeld hockey of atletiek)
3. Minimaal aangeboden breedtesporten (bijvoorbeeld rugby)
4. Buitensport in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wielrennen, skeeleren, ruitersport)
5. Topsport geschikt voor grote sportevenementen (De Graafschap of Longa 59)
6. Accommodaties met bijzondere voorzieningen voor doelgroepen als (topsport)talenten, mensen met gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld therapiebad of leefstijlcentrum)

Sportaccommodatie 1 is en blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Dit betreft één gemeente. Sportaccommodaties 2 en 3 bieden een grote kans op intergemeentelijke of regionale samenwerking. Intergemeentelijke samenwerking houdt in samenwerking tussen een initiërende gemeente en de direct aangrenzende buurgemeenten. Regionale samenwerking betreft alle acht Achterhoekse gemeenten. Sportaccommodaties 4, 5 en 6 vallen onder de regionale samenwerking. Samenwerkingsvormen betreffen de aspecten ondersteuning, inhoud en financiën.

Accommodaties zijn belangrijk voor verenigingen. Het is niet mogelijk om nu al voor te sorteren op de invulling van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van de Achterhoekse gemeenten op sportaccommodatieniveau. Daarvoor is ook de bereidheid van de sportverenigingen noodzakelijk. Het is van belang om de invulling op korte termijn wel nader in te vullen. Een belangrijke stimulans is de mogelijkheid van het aanvragen van subsidie bij de Provincie Gelderland. Daarbij zijn wel vooral de Gelderse kernsporten kansrijk.

Gebruik sportaccommodaties in de Achterhoek			
	In de eigen gemeente	Buiten de eigen gemeente	In en buiten de eigen gemeente
Officiële binnensportaccommodatie	49%	17%	8%
Officiële buitensportaccommodatie	21%	13%	5%
Niet officiële sportaccommodatie	12%	5%	2%
Sportvoorziening in de openbare ruimte	7%	4%	1%
Andersoortige voorziening	33%	13%	21%

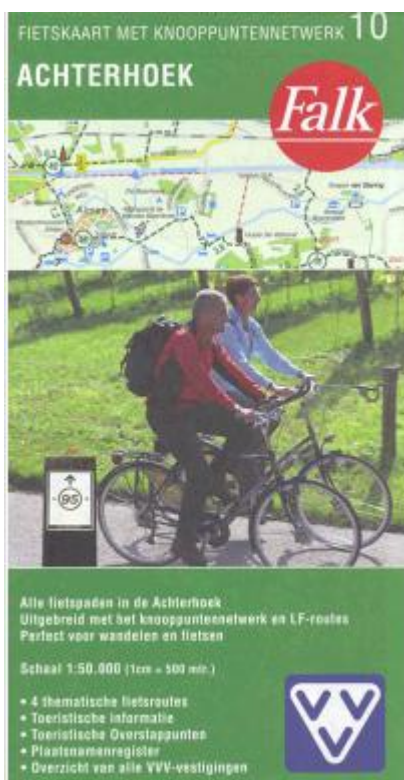
**Tabel2: Percentage Achterhoekers dat gebruik maakt van sportaccommodaties
Gelderse Sport Monitor**

5.1 Gelderse kernsporten en kernsportplannen

De kernsporten van de Provincie Gelderland sluiten aan op de behoefte in de Achterhoek. In de sportnota van de Provincie staan vijf Gelderse kernsporten atletiek, hippische sport, judo, volleybal en wielrennen. Deze worden in de Achterhoek veel beoefend. Het landelijk gebied is een van de meest geschikte in Nederland voor wat betreft mogelijkheden voor buitensport. De regio staat bekend als fiets- wandel en paardrijdgebied bij uitstek. Maar ook de outdoor sporten als adventure race, kanovaren en in de winter schaatsen zijn bijzonder populair. De Provincie Gelderland heeft samen met de sportbonden kernsportplannen ontwikkeld. Deze spelen een belangrijke rol bij het bepalen van de urgentie van het realiseren of upgraden van sportaccommodaties in de categorieën 1 /m 6 uit de vorige paragraaf. Daarom is het belangrijk om bij het uitwerken van de accommodatieparagraaf de kernsporten en kernsportplannen steeds de relateren aan de ambities van de samenwerkende Achterhoekse gemeenten.

5.2 De juiste accommodaties voor een vitale bevolking

De Achterhoek streeft naar een vitale bevolking. Ouderen vragen om andere voorzieningen dan jongeren. Zij kiezen vaak voor recreatief sporten in de buitenlucht. Dat sluit uitstekend aan bij de mogelijkheden voor fietsen en wandelen. Voor mensen met een gezondheidsrisico die uit preventie gaan sporten zijn goed toegankelijke accommodaties met monitoringsinstrumenten van belang. Het ligt voor de hand om in dit verband afspraken te maken over het aanbod in de hele Achterhoek.

Figuur 4: Fietsknooppuntennetwerk Achterhoek

6. PROCESBESCHRIJVING

Door een gezamenlijke ambitie te formuleren kan de sport effectiever en voordeliger worden ingezet. Het is niet de bedoeling om gemeentelijke beleidsvrijheid op het gebied van sport weg te nemen. Dit document en de bijbehorende uitvoeringsagenda zijn er op gericht om er samen voor te zorgen dat projecten en accommodaties die het best regionaal gerealiseerd kunnen worden ook regionaal worden opgepakt. Dat dit proactief gebeurt en dat er steeds afstemming is met de sporters en sportbestuurders in het veld en met andere maatschappelijke partners.

6.1 Bestuurlijke samenwerking

In het kader Vitale Achterhoek is verwoord dat de samenwerking een structureel karakter krijgt. Er worden geen bevoegdheden overgedragen. Dat betekent dat initiatieven waaraan de bestuurders zich committeren door hen lokaal voor het voetlicht worden gebracht. Dit is ook belangrijk om zeker te zijn van voldoende lokaal draagvlak. Verder ligt er een wens om steeds verbindingen met andere werkterreinen te zoeken. Dit vereist een hoge mate van flexibiliteit. Het is belangrijk om goed af te stemmen en een communicatiestructuur in te richten die het mogelijk maakt om snel samen op te trekken. De uitvoeringsagenda sport vormt de leidraad in de communicatie.

6.2 Ambtelijke samenwerking

De beleidsmedewerkers sport van de verschillende gemeenten bereiden samenwerkingsinitiatieven voor. Zij zorgen ervoor dat de uitvoeringsagenda sport up-to-date is en dat de belangrijkste actuele onderwerpen op de agenda staan, voorzien van een (indien mogelijk) gemeenschappelijk opgesteld ambtelijke advies.

6.3 De uitvoeringsagenda sport

In de uitvoeringsagenda sport staan de belangrijkste doelen en activiteiten benoemd. Het is een plannings- en sturingsdocument. Door de uitvoeringsagenda sport regelmatig bestuurlijk en ambtelijk te bespreken is het duidelijk of er op de juiste manier gewerkt wordt aan de doelen en ambities uit het sportkader.

6.4 Innovatieve bijeenkomst

In het sportkader Vitale Achterhoek is een aantal keer gesproken over de subsidieregeling die hoort bij de Provinciale sportnota 'Gelderland sport'. De kans is groot dat er Provinciale cofinanciering gerealiseerd kan worden voor projecten die aansluiten bij de regeling. Om te komen tot een overzicht van kansrijke projecten en afspraken te maken over de uitwerking daarvan wordt er een innovatieve bijeenkomst georganiseerd. Daarvoor worden niet alleen bestuurders en ambtelijk medewerkers uitgenodigd, maar ook de kernsportbonden en andere maatschappelijke partners.

BIJLAGE I: Subsidieregeling van de Provincie Gelderland

Met Gelderland Sportland wil de Provincie Gelderland regionale initiatieven aanjagen. De doelstelling is om sport en bewegen in Gelderland in 2016 op een hoger niveau te brengen. Deze doelstelling heeft twee subdoelstellingen:

- in 2016 20% meer Gelderse talenten en topsporters
- in 2016 doet 75% van de Gelderlanders aan sport en bewegen.

De huidige vijf kernsporten (hippische sport, judo, atletiek, wielrennen, volleybal) die in het programma benoemd zijn, passen uitstekend bij de Achterhoek. De wielersport is een populaire tak van sport in het buitengebied. Het realiseren van een accommodatie van waaruit de breedtesport en talenten gefaciliteerd kunnen worden is wenselijk. Onder atletiek vallen ook wandelen en hardlopen, zowel in georganiseerd als in ongeorganiseerd verband en zowel in een officiële sportaccommodatie als in het buitengebied. Projecten gericht op het activeren van ouderen en de preventieve taak in het regionale gezondheidsbeleid (zie vorige punt) hebben een belangrijke meerwaarde. Ook zijn er veel sterke atletiekverenigingen vertegenwoordigd. Volleybal is op hoogniveau vertegenwoordigd. In de nieuwe accommodaties (reeds gerealiseerd of in 2013 op de planning) kunnen evenementen worden georganiseerd en talenten opgeleid. Het buitengebied leent zich goed voor (semi-) commerciële activiteiten in de hippische sport. Judo is als sport goed vertegenwoordigd en wint aan populariteit onder jongeren.

BIJLAGE 2: Overzicht interventies

GKGK Gezonde kinderen in een gezonde kindomgeving (JOGG)

Een EUregio project dat een gezonde leefstijl koppelt aan voldoende bewegen. Het is een project gericht op preventie en probeert om kinderen een gezond leefpatroon aan te laten wennen en de directe omgeving daarbij faciliterend te laten zijn. Voeding en bewegen zijn de belangrijkste ingrediënten. Het grote voordeel van dit project is het nauwgezet volgen van de resultaten die de kinderen halen. Ouders van kinderen worden actief betrokken bij het project. Dit project is een voorbeeld van preventie. De regio Achterhoek ondersteunt Gesunde Kinder Gesunde Kommunen.

Scholder an scholder

Goed voorbeeld van samenwerking tussen een betaald voetbalorganisatie en breedtesportverenigingen om een bepaalde tak van sport breed in de markt te zetten. Deze bottom-up beweging draagt bij aan het toekomstbestendig houden van een belangrijke verenigingssport in de Achterhoek.

Winterswijk Vitaal

Een interventie die bij uitstek geschikt is om verschillende doelgroepen onder een doelstelling te laten bewegen. Met als doel 10.000 stappen per dag te zetten motiveren collega's, ouders en kinderen, vrienden en familieleden elkaar.

Symposium Achterhoek in Beweging

Belangrijk om dit terug te laten keren om ook de nieuwe trends en ontwikkelingen en kansrijke projecten met elkaar te kunnen bespreken. Podium bij uitstek om ook andere dan aan de overheid gelieerde partijen te betrekken. Kan mensen binden en nieuwe ideeën opleveren.

Buurtsportcoaches / combinatiefunctionarissen

Grote kans om verbindingen te faciliteren met professionele krachten. Daar waar het sport en beweegaanbieders ontbreekt aan tijd en of kennis en vaardigheden kunnen deze gezocht worden.

Gelderland Sportland accommodaties en projecten

In de inleiding is al omschreven dat de kernsporten goed passen bij de Achterhoekse uitgangssituatie. De subsidie voor accommodaties maakt het mogelijk om een extra zet te geven aan bepaalde takken van sport.

Sportimpuls

Vooraf een grote kans om ook in te zetten op moeilijk bereikbare doelgroepen. Mensen die lang niet gesport hebben, weinig tijd hebben of een sociale drempel moeten overwinnen. In het kader van sport in relatie tot overgewicht liggen hier zeker kansen.

Topsportevenementen en breedtesport

De Achterhoek kent een aantal topsportevenementen van nationale betekenis, zoals de Montferlandrun, Olympia's Tour enz. Deze evenementen motiveren mensen om zelf ook te gaan sporten. Om dit effect te vergroten kunnen breedtesportprogramma's voor een brede doelgroep worden georganiseerd. Met name jeugd en ouderen kunnen aangespoord worden deel te nemen en hen zo kennis te laten maken met "sportplezier". Voor verenigingen biedt dit de gelegenheid om hun tak van sport positief te profileren. Ook werknemers van bedrijven zijn een doelgroep, die met stimuleringsmaatregelen tot "meer bewegen" kunnen komen.

Beweegtuinen/ outdoor fitness

Sport en bewegen als middel voor ouderen om langer vitaal te blijven (in de ruimste zin van het woord) gebeurt nog te weinig. Met beweegtuinen voor ouderen, die via aangepaste programma's uitgedaagd worden te bewegen, wordt hierop ingespeeld. In woonservicegebieden waar aangepast wonen, welzijn en zorg geconcentreerd zijn, zijn beweegtuinen een welkome aanvulling op het aanbod voor senioren. De beweegtuin is uiteraard ook beschikbaar voor andere doelgroepen.

Sportdorpen

Voor kleine kernen, waar de leefbaarheid onder druk staat, kan het programma "Sportdorpen" een stimulerende invloed hebben op het sportverenigingsleven en op de sociale cohesie in kleine kernen. De Achterhoek kent vele dorpen, waar de leefbaarheid onder druk staat. Een "sportdorp" is een samenwerkingsverband van sportverenigingen en andere lokale partijen in een dorpskern om inwoners vanuit hun eigen behoefte meer en vaker te laten sporten rondom een centrumplek als trefpunt sport.